

ADMISIBILITATEA ÎNREGISTRĂRILOR AUDIO/VIDEO ADMINISTRATE PRIN MARTORI ANONIMI ÎN PROCESUL PENAL

Mihail CEBOTARI, Facultatea de Drept

În ultimul timp, în literatura de specialitate, autorii tot mai mult încearcă să trateze condițiile și modul de administrare și admitere în calitate de probă în procesul penal a declarațiilor depuse de către martorii anonimi [1]. Totodată, practic nu se observă să se facă vreo referire și în privința administrării și admiterii în proces a înregistrărilor audio/video de la martorii anonimi. De aceea, în această lucrare ne-am propus să abordăm respectiva temă.

Atât în legislația procesual-penală a Republicii Moldova, cât și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu este definită sintagma „martor anonim”, totuși Curtea de la Strasbourg, prin intermediul hotărârilor pronunțate, a stabilit că noțiunea de „martor”, utilizată în Convenție, urmează a fi interpretată în mod autonom față de legislațiile procesuale ale statelor semnatare ale convenției [2]. În literatură, în urma analizei jurisprudenței Curții, martorii anonimi au fost împărțiți în două categorii:

1. *Prima categorie* este reprezentată de persoanele a căror identitate nu a fost dezvăluită în fața acuzatului, în care poate fi încadrat martorul propriu-zis, *stricto sensu*, investigatorul sub acoperire și informatorul.

2. *A doua categorie* este reprezentată de persoanele a căror credibilitate nu putea fi testată de către apărare în niciun stadiu al procesului penal, cu toate că identitatea acestora era cunoscută de către acuzat. În această categorie, poate fi încadrat „martorul vulnerabil” și „martorul indirect” [3].

Problema fundamentală, în acest sens, este de a determina care categorii de martori pot prezenta înregistrări audio/video ce vor putea fi apreciate drept admisibile de subiectul oficial.

Pentru a oferi un răspuns la întrebarea respectivă, este necesar să se facă referire și la unele clasificări în privința înregistrărilor de imagini, audio și video. Astfel în literatura de specialitate s-a stabilit că în dependență de momentul realizării lor și regimul procesual al acestora, ele se împart, după momentul realizării și regimul procesual al înregistrărilor audio/video, în: înregistrări de imagini, audio, video preexistente, înregistrările de imagini, audio, video invocate, înregistrările de imagini, audio, video derivate din activitatea specială de investigație [4].

Ținând cont de această clasificare, din punctul nostru de vedere, înregistrările obținute până la pornirea urmăririi penale vor putea fi recunoscute în calitate de probă, cu excepția celor care parvin din cadrul activității speciale de investigații efectuate până la pornirea urmăririi penale. Înregistrările provenite de la martorii anonimi după pornirea urmăririi penale, vor putea fi

admise ca probe doar în cazul în care ele au fost dobândite de persoanele împuternicite și cu respectarea prevederilor prevăzute în legislația procesual-penală. Pe lângă cele menționate, în cazul în care martorii anonimi prezintă unele înregistrări audio/video, pentru a se asigura dreptul la apărare, contradictorialitatea și egalitatea procesului, bănuitului, învinutului, inculpatului trebuie să i se asigure dreptul la o confruntare cu martorul anonim cu aplicarea condițiilor speciale de audiere prevăzute în conținutul art.110 CPP, pentru a stabili modul în care au fost dobândite aceste înregistrări. Iar în cazul în care va mai fi adoptată și legea ce va reglementa modul de utilizare a mijloacelor video, va trebui să se indice dacă o asemenea înregistrare parvine din partea unei persoane fizice, juridice și unghiul de cuprindere pentru supraveghere [5]. Totodată, nu pot fi admise în calitate de probă în cadrul unui proces elemente, de fapt, obținute în urma provocării, precum și cele a căror sursă de proveniență nu este posibil de a o verifica în instanța de judecată.

Referințe:

1. MATEUȚ, Gh. *Utilizarea martorilor anonimi în fața organelor procesului penal*. București: Lumina Lex, 2003.
2. *A se vedea*: CEDO Asch c. Autria, Serie A nr.203, § 25; 24 aprilie 1992, Serie A nr. 235-B, § 33; 27 februarie 2001, *Lucr c/Italia*, Recueil 2001-11, §41.
3. KÁDÁR, Hunor. Condițiile de utilizare a declarațiilor anonime ca probe în procesul penal. *Scientia Iuris*, 2012, nr.1, p.79-95.
4. *Înregistrări audio-video preexistente*, sunt cele efectuate până la pornirea procesului; *înregistrări audio-video invocate*, care nu reprezintă altceva decât mijloace auxiliare și *înregistrările audio-video derivate din activitatea operativă de investigație*. Acest ultim grup de înscrieri pot fi efectuate atât până la pornirea procesului penal, în conformitate cu legea privind activitatea operativă de investigații, cât și după acest moment, potrivit CPP, *apud* CROITOR, E. *Purtătorii de informație în calitate de înregistrări în probatoriul penal* / Autoref. al tezei de doctor în drept. Chișinău, 2010.
5. *A se vedea*: CEDO, cauza *Perry contra Marea Britanie*, din 17 iulie 2003, 63737/00 în care s-a stabilit că utilizarea normală a unor camere de securitate, indiferent că acestea se află pe stradă sau în localuri publice, precum centre comerciale ori posturi de poliție, răspunde unor scopuri legitime și previzibile. Totuși, Curtea a atras atenția asupra faptului în speță, poliția a reglat camera de luat vederi care era situată într-un spațiu public, în scopul obținerii unor imagini clare cu reclamantul și a utilizat aceste imagini într-un montaj care a fost arătat unor martori în scopul identificării autorului unor infracțiuni. Indiferent dacă reclamantul știa de existența acelei camere de supraveghere, nimic nu indică faptul că el s-ar fi putut aștepta să fie filmat, în mod expres, cu ajutorul acesteia, în consecință, imaginile nu au fost luate în cadrul și cu ocazia utilizării normale a camerei și nici nu exista acordul persoanei filmate, astfel că a existat o ingerință în viața privată a reclamantului.

Recomandat
Elena CROITOR, dr., lector